Бары дойдулар пролетарийдара, холбоҥуҥ!

САҤА ОЛОХ

Хаҥыат 1931 сыл алтыннаах ыйтан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҐЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҐЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 145(5345) | 1979 сыл. Ахсынньы 8 күнэ СУБУОТА | Сыаната 2 харчы

Онус пятилетка:

Ударнай сылга—эрчимнээх финиҥи!

Эрилик Эристиин аатынан совхоз бастын шофера, коммунистическай үлэдьиҥнэ комсомолец Иван Васильев онус пятилетка сорудаҕын Улуу Октябрь бырааһынныгын хорсо толорбута. Билигин кинилэр бириҥ пятилетка сроттуттан үлэлии сылдьар. Быйыл 72600 тонна-километры өгөрдөхтээх туох баарыттан 95791 тонна-километры өгөрөн, 132 бырыһыанын толордо.

Снимокка: Иван Васильев рейсэ барыан өрөмөн.

И. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

Үчүгэй төлөҥүтүү

Елена Гавриловна Макарова быйыл Сылаан Улахан Күөлүгэр борооску көрүүтүгэр үтүө суобастаахтык үлэлиир.

Кини кыстык икки ыйыгар 40 борооскуну сүүгэ суох иитэн, хас биирдиилэрин ортотуунан 23,2 кг төлөҥүтү. Ол аата борооску сууккатааҕы эбиллиитэ 772 грамма тэҥнэстэ. Кини пятилетка тордүс сылын ситиҥнээхтик түмүктээн, туннут ыччат сүөҕүлэрин 100 бырыһыанын иитэн күөххэ үктэннэрэн соруктаах.

Опыттаах сүөсүҥүт бу күннэрігэ өссө дьаһалуурдаахтык үлэлии сылдьар.

Р. СОФРОНОВА.

Ситиҥиллибитинэн уоскуйбат

Эрилик Эристиин аатынан совхозка А. Г. Протасова бэстыҥ маныыкыттар ахсаалларыгар киирсэр.

Аҕас Күөлэ фермата старшайа быйыл уон биир ыйга хас биирдии ыанытын 1988 кг ыыр сорудахтааҕын 2332 кг толордо, ол эбиитэ сатиниьыта 87 кг ыата.

В. И. Ленин төрөөбүтүн 110 сылын туолуутун көрсө социалистическай куоталаныыта киирсэн Акулина Гавриловна кыстык ыйдарыгар үүтү ыныыны лаппа үрдатар соруктаах.

Л. НАХСЫЛОВА.

Сылаан отделениетын «Чолбоно комсомольскай-ыччат фермата маныыкыта А. У. Макаров үүт ыаныгар «Чурапчы» совхозка бастаан иҥэр.

Андрей Устинович быйыл хас биирдии фуражнай ыанытын 1976-дааҕы кг үүтү ыаан былаанын балтараа бүк куоҕарда.

Кырдьаҕас маныыкыт ыанытын сатиста. Билигин кини кыстатар борооскуларын эрто ыйаанныара 162 кг тиийдэ.

Наталья Кирилловна биир да сүөҕүнү энчирэппэккэ сыл таҥаарар түҥутар барыы саталыы, дьоҕурун уурэн үлэлиир.

«СО» корр.

Биири да энчирэппэккэ

Ат Улаппыт фермата Н. К. Нестерова 40 ыччат сүөҕүнү көрөр-харжыйар.

Кыҥаммыылаах үлэнэ хас биирдии сүөҕүтэ сатиниьыгэ 12,5 кг эбиллэ.

Совхоҕуттар бастаат-1

ССКП Кини Комитетын сэтиниьитээҕи Пленумун уонна ССРС онус ыныгылыылаах Верховнай Советын иккис сессиятын уураахтарыгар эпиэттээн ситиҥиитин саҥыы чиҥэтэр баҕалаах.

Н. ФИЛИППОВ.

А. Р. Толстоухова—Мутудайга Уу Оҕуустаах фермата ыччат наставника.

Опыттаах маныыкыт хас биирдии фуражнай ыанытын 1704 кг үүтү ыаан, отделениеҕа саамай үрдүк көрдөрүүлэнэ.

ТҮС БЭЙЭТИН ХОЛОБУРУНАН

Онус пятилетка тордүс сылын түмүктүүр ыйыгар өссө үрдүк кирбиини ыларга ферма старшайа коллективын коҕулүүр.

А. ЗАХАРОВ.

ЭРЭЛЛЭЭХ ХАРДЫЫ

Софья Дьячковская продавеныыны үлэлиэҕиттэн Болтоготооҕу продовольственнай маҕаһыын бастыҥ үлэлээхтэр кэккэлэриигэр таҕыста.

Тоҕо да маҕаһыын баалта молтоҕун ыйын эдэр продавец кылгас кэм ыйыгэр производственнай сорудахтар кэмигэр туолуулларын хаалчыйда. Ол курдук, сыл 11 ыйыгар 244 тыс. солк. суумалаах бородуукталаах атыылаан, былаанын 107,1 бырыһыанын толордо. Итиннэ кини пятилетка тордүс сылыгар болҕотоммут кирбиини ситиҥнилээхтик ыларга эрэлгээх хардыыны оногдо.

П. ПЕТРОВ.

ӨЛГӨМ ҮҮНҮҮ ТУҺУГАР

Тыа сирин үлэһиттэрэ ССКП КК сэтиниьитээҕи (1979 с.) Пленумун уонна ССРС Верховнай Советын сессиятын түмүктэрин деловойдук көрүстүлэр. Билигин кинилэр 1980 сыллааҕы үүнүүгэ бигэ төрүттүүрэр туһугар ыаддаллааҕы барытын оногоннолор.

ОРДЖОНИКИДЗЕ. Автономнай республика ороһуоннарыгар тыа хаҥаастыбатын массыыналарын ороҥуоннээҥин уонна хаччыйыы сайа систематаа сатаҥиннэхтэн одахтоҕор. Итиҥ туһугар Госкомсельхозтехника идэтийбит сулуусналара ыыталлар. Ол ордуктааҕа биллэр: техника үлэлиир болдьоҕо уһуур, запчаас чаастар кэдьуустаахтык туһаныллаллар, электроэнергия, уматын кэмчилээннэллэр. Өрөмүөгэ поточнай уонна агрегатнай ыымалар кэҥэтиллэ туттуллаллар.

ДОНЕЦКАЙ. Уобалас үүс ороһуоннэриттэн саҥа аҕыллыбыт үөрэнэр комбинаттарга тракторист уонна комбайнер идэлэрин биэс тыһыынчаттан тахса тыа сирин үлэһиттэрэ ылыахтара.

МИНСКЭЙ, Белоруссия сири оногоччулара саастыы культуралар ыйыллар сирдэриигэр бастакы 10 мөтүйүөн тонна органическай уоҕурдуулуу киллэрдилэр. Колхоз, совхоз ахсын идэтийбит бригаадалыр тэриллиннилэр.

ССТА.

ҮЛЭҔЭ ХОРСУН БЫҺЫЫ МАГИСТРАЛЫГАР

УКРАИНА ЫЫПЫТ ДЬОНО ТУТАЛЛАР

Ургал боҕуолэжкэ туталлыбут албах мандиомэнээх дьиэни юбон кирбит дьон украинскайыынан аттыыллар. Республика ыыпыт дьоноторо—Е. Михайленко салайаччылаах коммунистическай үлэ комплексный бириигэдэтэ тулпут саҥа микрорайоннарын эмиэ итинник аттыыллар.

Бастаан утаа үүгүтэр Михайленко олохтуурга эпиит хаһаайыстыбаҕай ахсаанын ыымыытын үһүк сир тутуу-тутар кыаллыбатынан ахпыыттара. Мунаахсыйар төрүөттэр бааллара: тимир-бетон конструкциялар Ургалга ыраахтан—иннэ Кривой Рогтаабы дьиэ тууттун комбинаттыттан—кэлэллэр, хойутуохтарын да сөп курдуга.

Ол эрээри коллектив дьулуурун түмүтэ, Михайленко Кривой Рогка тиийэ сылдьыбыта, бинир тыла буолбуттара. Бириэ сибээстэһэн үлэлээһин дьиэни колуоҺэ үрдүттэн тутар кыаҕы биэрдэ. Билигин тутааччылар дьиэни Солдьоҕун балтараа-икки ый иннинэ үлэҕэ киллэрэллэр, ол үрдүнэн барыы үрдүк квалификациялаах буолаллар аҕыйах сааһыттан үлэлиллэр.

Н. СТЕПАНОВ, ССТА корр.

Ургал, БАМ плиэнэ участастага.

ХАЙАНЫ НӨҔҮӨ

Байкал сис хайатын көҥүө тимир суол тоннелын хаһаччылар сир аҥыгыаҕы суол аҥарын ластылар.

БАМ тутааччылара уустук усулуобуйаҕа үлэлиллэр: таас кумах уонна туой быыһыгынан солбуллар, уулаах арааҕалар эмиэ түбэһэллэр, оччоҕо улахан кыамталаах посуостар ону нэһиилэ ситэн хачайдыыллар. Маҥна сир аҥыгыаҕы магистраллы опыттаах тутааччылар В. Тохстобухов, Ю. Бардачевтар, Л. Базалиев, В. Смирновтар түбэспиччэ колоотэхтэрэ, комплексный бириигэдэлэрэ кинилэр саламаллар.

Кинилэр сүүрүн эрэлдэрэ—техниканы сатабыллаахтык аттаран түҥанныы, хардарыта көмөлөсүһүү. Мастардар опыттарын, билиилэрин хардарыта атастаһаллар. Ол иһин хас метр сири аастахтарын ахсын барыы үлэһиттэр маастарыстыбалара үүнэр. Суол бастакы аҥарын тутуу 3 сыл кэриҥэ салҕанан барбыт буоллаҕына, хаалбыт аҥарын икки төгүл түргэнник тутарга суоттаналлар.

Д. САНЖИЕВ, ССТА корр.

Гоудженит, Бурятскай АССР.

АЧЧЫГЫЙ БАМ МУОСТАЛАРА

Государственнай комиссия «туйгун» сыанаан Тында—Беркакат линиятыгар тимир суол тиҥэх муостатын тутта.

Итиҥ муоста Аччыгый БАМ бүтэһик станциятын чугаһыгар тутулуунна. Сотору ыллык бастайаннайдык үлэлээн, кини устун бастакы ыарахан саастаатар аҕыахтара.

220 километр устаах Тында—Беркакат линиятыгар ушаҕан уонна ныра үрэхтэри уҥуордуур 174 муоста тутулуунна. Сороҕор километр ахсын 3,4 муоста түбэһэр. Тутааччылар Аччыгый БАМ-ы ыаар рельсаларынан холбоммут муосталартан эрэ турар дэһэллэр.

Бу Становой сис хайаан быһа охсуллубут ыраах сейсмическэй активноһынан сураҕырар, онон муосталар сейсмическэйдик утары варианнынан тутулуннулар.

Д. БУБЯКИН, ССТА корр.

Беркакит, Саха АССР.

Киэһээҥи оскуолаттан—үрдүк үөрэххэ

Үөрэх—кини дьоло. Кини кэбиэнэй кинэг, эйиэн билиилээх дьаҕана соччокон үлэҕэ чэпчэки буолар. Комсомолка Анисия Максимова ороһуоннаҕы остолобуой кондитерскай сыалар учуутал ахсыгынан бчалаар. Кини пасыт сааскы киэһээҥи орта оскуолаҕа ситиҥнилээхтик бүтэрэн баран Улан-Удэгэҕэ эрдэҕэ институтуоҕа кэтэхтэн үөрэнэр отделениетыгар кыырдыы экзаменнарын ситиҥнилээхтик тутсуоҕуттан быта. Аны ыйыгар сылын кини үрдүк квалификациялаах специалист быыстыытын тыа сирин үлэһиилэриэ ситиҥнилээхтик үлэлиэҕэ.

Снимокка: Анисия Максимова ыытыллар.

Советскай тутуу: народнай депутаттар—быыбардааччыларыгар

ОТЧУОТ БИҺИРЭННЭ

СЫЛАН. Үйүн Күөлгэ ороҥуоннааҕы Совет исполкомун 1979 сыллааҕы үлэтин отчуотун дьүүллэҥнигэ итиэннэ ороҥуон Советыгар депутаттар тт. Н. П. Листиков уонна К. В. Макарова быыбардааччыларын кытта көрсүһүүлэригэр кэпсиллэн бары учаастактарыттан үүс быыбардааччылар сырыттылар.

Райсовет исполкомун 1979 сыллааҕы үлэтин туһунан отчуоту уонна народнай депутаттар ыыныы үлэлэрин туһунан ыйытыыларын туох кэпсээтиигэ эдбэх кэпсээн ыытыллар.

Быыбардааччылар Ф. В. Макаров, Д. Н. Дьячковскай, Н. П. Нотовицын уо. д. а. ыччаттыгы тордүс сылын сорудахтарын толоруу таһаарыылыбыт көтүүлэрэ кэмэнник ааҕыллыбыт, кэһиилиэннээҥи хааччыйыар тэриллэлэр үлэлэрэ эдбэх этиилэри ииллэрдилэр.

Оттоохуну тэрийиигэ көтүүлүүр таһаарыллаллар. Олортон биир сүрүннэрилэн бастайаннай саставтаах толору механизациялаах звеноолар суохтар буолар. Болтоногор, Одьуулуунтан, о. д. а. кэһиилиэктэргэ бу биһирэмнит ыыма. Ол да иһин кэнилэр сылларга үрдүк көрдөрүүлэри ситиһэллэр. Звеноолар саставтара уларыйа турар буолан үлэ тэрааһинигэр улахан охсуулар таһаарыллаллар. От үлэтин быһаарар бу улахан бөпуруоска уратыы суолтаны биэрэр наада.

Эргиэн предприятиета соҕотуоннаны тэрийиигэ суолта биэрбэт буолла. Билитин, соҕотуоннаҕа дефициттэй табаардар атыылаһар кэмэрэгэр, үчүгэйдик тэрийдэр былаанныы толорор кыах баара мүчүү тутуллар. Сир аһа хомуллар кэмигэр оны соҕотуоннаҕыырга кыһаллыннар, оччо кыс эртэтэр кэмэ сүүрүү-көтүү буолар. Итиэннэ былаанньын тэрийиэхха.

Үүс тыл этээчилэр былаанны эрэ толорор сыалтан арыгыны тиэйэ сылдьан атыылаһыы оҥоолоҕун бэдиэтэтилэр. Ороҥуоннаҕы гастроном итиннин атыылаһыны тэрийбитин кытаанахтык сэмэлэн туран, тохтоторго модьуйдулар.

Мунньах райсовет исполкомун отчуотун уонна народнай депутаттар тт. Н. П. Листиков, К. В. Макарова, ыччат үлэлэрин соҕотоҕунан аахта уонна суоһуу ыстыгар социалистическай куоталаһыыны чэпчэтиг тэнитэргэ, кэһиилиэннээҥи хааччыйыыны салгыы туһсарарга, үлэ дисциплинэтин ыытаанахтык тутуһуугга туһаайан ууруох ыларын.

Б. БАЙШЕВ.

КИЭҢНИК КЭПСЭТТИЛЭР

ХАТЫЛЫ. Быыбардааччылар мунньахтарыгар райсовет исполкомун 1979 сыллааҕы үлэтин уонна народнай депутаттар П. Г. Кириллин, М. М. Иванов отчуоттарын дьүүллэҥнигэ тыл эпчит С. Л. Говоров, М. Г. Борисов, М. Д. Иванов, М. И. Дьячковскай, Т. В. Илларионова уо. д. а. райсовет исполкомун бинир сылларын үлэтин ортотун сыанналаатылар.

Үүс этээчилэр үүт сыатын үрдэтиигэ үлэ мөлтөхтүк тэриллэрин, маныаха мөкүүрдэр тахсалларын бэлиэтэтилэр. Бу бөпуруоска тыа хаһаайыстыбатын бородуукталарын соҕотуоннаҕаҥныгыа уонна хаачыстыбатыгар инспекция бэрэбиэркэлэрэ ыытарыллар туруоруостулар.

Дефициттэй табаардарга наар соҕотуоннаҕа атыылаһыы бэрэдэгэ сыһа

СҮӨҺҮ КЫСТЫГА — УДАРНАЙ ҮЛЭ ФРОНТА

ОТУНАН ЭРЭ ТУРАЛЛАР

Биһиги рейдэбит

Эрэлик Эристиан аатынан совхоз Чаҕырдааҥы отделениетын. Эбэ комсомольскай-яччат ферматтар быйыл 140 мынньыгы турар. Оны О. Д. Луковцева старшайдаах сэтэ мэнэмсэт көрөр.

Биһиги сыдьаар комитетэр бирдэн мэнньыгыскка 8-тан 2-гэ дэри ыпах ыстар эбэт. Фермаҕа оҕотуттан күнүс мэнньык баһыттан 2,3 эрэ кг түүн ыстар. Эбэтэр ыстыы ньоно ыйыгар быллан быыбыгынан валовойунан 9732 кг үүтү ыахтаахтарын баарсуоҕа 3361 кг ылбыттар. Фуражнай ыахтан ыйын 29-дааҕы эрэ кг тэҥнэспит.

Ыстыы хотон турута кыаҕын суох. Сүүкүҥүтэр бэйэлэрин уоллоргэр үтүө суобастаахтык сыдьааннаабыттара ато-кэстэр, Ыыахтар турар мэстэлэрэ эмчэлээхтэн ыраастаан эбит.

Оҥ гынан баран бу фермаҕа бөдөг итэҕэстэр, ангардас тэрийиэ уҥа сатаабыттэн, тахсыбыттар. Сүөһүү эбии аҕыйыгынан хаччыйыыга суох дьаҥы кэтэҕинэх дьаһаллар ылыллыбатахтар. Сүөһү ангардас молтох хаачыстыбалаах отуунан эрэ турар. Оннооҕор комбикормтан убаҕас көмөнньөрбө оҥоҥуллубат.

Кормозаготовкаҕа кыаҕыгынан, кыһын туугу да көрбөт ыас-быдаан буруотун ортотуттар үлэбит. Анатолий Филиппов мохсор. Бу соторуутаҕыта кэлэн үс хонуун устата түүн түөлбэ үрдүнэ аанынан барыгыллыбытын таҥнарыт КВ обхатор» көмөнньөрбүү оруоҕэр кыаҕа суох. Онуо эргэрбит котел барыта бары тоноҕуут. Бол баттаһыны кэрдэрэр прибора суоҕа кочегардарга кыттыа сүрдээх эбит.

Мэнэмэнэттаар ыбыыга аҥаас хаалаан аҥыгар профилакто сытар куулаах комбикормтан мтыйыан кэлэрэ-кэлиэрэ мэнэхтарыгар нуоҕаахтык бэлэбитэ буоллаллар. Оҥ, тэрийдэхэ даҕаны, тобо эмэлиэх буолуой? Сүөһүлэр кыстык иэдэс ыйыгар кэйиэ хараҕар улахаммык бырааллар гына дьүлэйбиттэр. Бөдөгөй эмиэ 3 тоҥдус, 20-тан тахса үйүс суортаах ынахтар баалларыгар. Олор үүтү-аһы бөҕөхтөөҕөр буолуох ыйыан сыл тахсыллара да саарбах.

Тобо эмэ итиннэ мараҕан балаһыанньаҕа олорор ферманы салалтата ыгоҕон ыарботоҕо кэйиэн сохтоҕор. Ыстыыньыыстаттар кэнсиилэриэхэ, бригадьыыр, управляющай отчуоту оҥороллорутар эрэ кэлэн барааллар эбит.

Коллективка ыытар-ойуур үлэ ыытылыбат эбит. Быйыл кэйиэн политинформатор бирдэ эрэ сылдьыбыт.

Түмүктэн этэххэ, Эбэ ферматтар суҕаллык кормозаготовкаҕа оҥоҕун оҥоруоҕо охсор, ыытыллыбат сүөһүнү хатаҕалаан аһатар дьаһаллар ылылла охсоллоро наада.

Б. ОНУФРИЕВ,
народнай контролёор группатын чилиэнэ.
П. ОКОНЕШНИКОВ,
«СО» анала корр.

БАЛАҺЫАННЬА ЫАРАХАН

Биллэрии курдук, быйыл кыстын биһиги отделениебытыгар мараҕаттардаах буоллаа. Оҥ техниканы тэлэйбэтэхэ, гарийэр үлэ кэтэҥүнэн быһаарыллар.

Отделение 1192 сүөһүтэ сүрүннээн 4 хотонуттан кыстаан турар. Хотоннор ерэмүөннэрэ күүн ахсыс тэйбэтэллэбэт. Кыстыкка киирэн тардыллыбыта Ол охсуулуттар үүт маҥа, ирвиес өлүүбүт. Сотиньыгэ отделение ыраатыан 292 центнер үүт туттарыллан, былаан 74,8 бырыһыан толорулуннэ. Аҥаастыт сылга таҥнаэтэхэ эбиллэн сүөһүнү көрөөччү. Сыл уоҥ бөҕөр мэйиах сорудаҕа үүтү өтмыаһыанна, валовойунан ыаһыанна даҕаны ыарахан туолбатылар. Бөҕөр фуражнай ыахтан ыйыа былырыын баччаҕаадар 216-лаах кг таҥнары түстэ.

Сүөһү ноньунан ойуулаах солбаҥнан тахса турар. Аҥардас сотиньыгэ 12 сүөһү туһата суох ааҕар. Биллэрии даҕаны дьүдэх, эрэлтэн борооску үүс.

Дуоҕаттан эбии аҥылыр оҥоһуллубат. Сорох фермаларга комбикормтан убаҕас көмөнньөрбө даҕаны сиэтиллибит. Бу күннэрэ фермалар сыарҕа үрдүттэн оттоон олороллор.

Онон, быһата, сүөһү кыстыгар балаһыанньа ыарахан.

Н. КРИВОШАПКИН,
Селовьев сельсоветын исполкомуун председателэ.

ИТЭҔЭСТЭР ЭЛЬЭХТЭР

Карл Маркс аатынан совхоз Одьулуунньаҕы отделениетигэр 1525 сүөһү тоҕус хотонуттан кыстаан турар. Биһиги 612 ынахтан 357-тэ ыстар. Оттон күнүгэ 9,7 центнер үүтү ыыбыт. Сотиньыгэ үүт маҥа тоҥнары түстэ,—350 центнер үүтү ыахтаах сорудахтыгар 89,7 бырыһыан толорбут. Итэ былырыын сотиньыгэ ыыбыннытыгаҕар 72 центнэриэн эбэх. Оттон сыл уоҥ бөҕөр ыйын тумүгүттэн 7357 центнер үүтү ыаа, былааммытын 89,4 эрэ бырыһыан толорбут. Онон пятилетка тоҕус сылын кирбиилэрин ааҕыга улахан мараҕаттар баар буоллулар.

Быйыл күүн бөрө өр эбии аҥылыр кэлбэн иннэ. Бөҕөлөхтэн бөрбөхтэ үүт ыыстыбат, провесэр даҕаны сүүстэрэыбыт. Бу күнүгэ комбикормтан эбии хонноыстаны, турнепсы сиэтэн эрэбит. Искусственнай үүт эмиэ сиэтэ оҥоһуллар.

1979 сылга отделение үрдүнэн барыта 122 ыстаах сүөһүнү туһата суох сүүрдибит. Оҥ ыйыттан сотиньыгэ 13 сүөһү ноньунан оҥоруна.

Ыччат сүөһүнү толоҥнуттан балаһыанньабыт эмиэ бөрүкүтэ суох. Сотиньыгэ 5 борооску, ыстыы гынан ыйыгар 15 сүөһү ноньунан ааҕар. Оттон отделение үрдүнэн борооску орто толоҥүйүүтүн 20 лаах ыы тиэрдибит.

Онон иннинэ соруктар быт улахаттар. Оны толоруугэ бөҕөр кыахтарбытын мунутуурдук туһанарга дьүлүһэбит.

Н. ДЬЯЧКОВСКАЯ,
Эрэлик Эристиан аатынан совхоз Хадааранды отделениетин управляющайа.

ДЬУЛУУРБУТ УЛАХАН

Күнүгэ барыта 18-тыс тонна комбикормтан оҥоһуллар. Биэдэнэ сүөһүгэ 15-тан—20-лаах кг тиэрэр. Итэ, биллэн турар, ырааҕах. Оҥуут хаачыстыбата даҕаны молтох. Онон үүт-аһы ыыстыа хаадыылаахтыт. Сотиньыгэ былааннаах үүнүүт 66,7 бырыһыанын эрэ государствоҕа туттарбыт. Биһиги былырыын сотиньыгэҕэр бөҕөл ыахтан 13-түү кг үүтү ордук ыыстыбыт. Аҥаастыт ыйга бөҕөр фуражнай ыахтан 35-лаах кг үүтү ыаабыт. Итэ быламмыт тобо тыырбыт өйдөрдөр эрэ таҥнаҕынан.

Ыччат сүөһүнү толоҥнуттан балаһыанньабыт эмиэ бөрүкүтэ суох. Сотиньыгэ 5 борооску, ыстыы гынан ыйыгар 15 сүөһү ноньунан ааҕар. Оттон отделение үрдүнэн борооску орто толоҥүйүүтүн 20 лаах ыы тиэрдибит.

Онон иннинэ соруктар быт улахаттар. Оны толоруугэ бөҕөр кыахтарбытын мунутуурдук туһанарга дьүлүһэбит.

Н. ДЬЯЧКОВСКАЯ,
Эрэлик Эристиан аатынан совхоз Хадааранды отделениетин управляющайа.

Кыма черочтар дьоҕэтин ийэ иллэн кэмигэр ийэтин биллиллэрэ маннык-маннык Вол. Дмитриевна Кононованы кытта бирдэ сылдьан маннык-маннык ийэтэр тэрилиннэ. Кыма ийэтин түбэлиэн батаран быйыл орто оскуоланы бүтэрэрэ, комсомольскай бүгэннэхтэн Карл Маркс аатынан совхоз Үрэх Күөрэгэн «Партизан» комсомольскай-яччат ферматтар кыыллыгыттан уллаан хаалбыта. Кини көрүдьүөн ыйаан ийэр.

Активнай комсомолка соторуутаҕыта ерэбүөннэрэ XXIX комсомольскай конференциятыгар делегациянан талыллан сылдьыбыта. Итэ кини уллаан суолдаах бөҕөр хаардаах туоннаах буоллаа.

Снимокка: Кыма Кононова.

Совхозтар үлэһиттэрэ! Кыстык тэрээһинигэр тахсыбыт итэҕэстэри суһаллык туоратар, сүөһүнү эбии аҥылыгынан дэлэччи хааччыйар иһин дьаныардаахтык охсуһун!

...өһөр центнердэргиэҥэр бы... дан күүдүөр ...».

Бөйөм ааытарбат ордуктуу үлэни үчүгэйдик тэрийиннэ, үлэҕэ ойдөөн-сиэнэн сыһыаннаһыннан дьиэлэстэрэ дьулуһабыт. Былырыын 10 гектар бөҕөр эрэ эмэт ыччаттаах бөҕөр эрэ эмэт ыччаттаах бөҕөр эрэ эмэт ыччаттаах

Эҥигини хайдах хааччыйалларый? ●

ОЙДОМ УЧААСТАК ОМНУОЛАРА

Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытаах отделениетын 800-чаа ыраах сүөһүтэ Толоон биригэдэтигэр кыстаан турар. Онон манна үгүс ыал, сүөһү ситиитин үлэһиттэрэ олорор, быһатын эттэхха, оройуон бөҕө саанай үөрүк учаастага. Дьиҥнээх, кырыы сиргэ ойдом олорор-бутулаах сибээс барыы онтутунан эҥкилэ суох хааччылыахтаах этибит. Хомойуох иһин, ол билиҥинэ кыалла илик диэрэ тиийбэт. Отделение кинигэ кытта сибээстэлэргэ бөҕөргө телефон баара звонога тиийбэт, арай Чыаппаратаан эрийдэхтэриэ эрэ консультэххэ сөп. Аралаах дэс-ойоол, кэйэ ыалдьар түбэлтэлэргэ олох дьаҥны телефонга эрэм, мэтэххиэ сатаан. Үлэ чаһын кэнниттэн уонна оробулларгэ ол да буоллаах, телефонмут үлэлэ-бэт. Онон кэйэ марыйдыына, суһал камоҥу онгорторор кыаҕыт суох буолан, эрдэ-сылла тракторбудар түбүгэр түһүөн.

Сибээс куһаҕаныгыт үлэлээһиэ биригэдэ үлэлэр-хамнаһыгар улахан мэрэхаттары үөскэтиэ. Отделение, наһилиэк салаталарыгар наадыйарбыт үгүс буолааччы. Онуоха, телефон үлэлэбэтиттэн күһэллэн, аналы-миниэн кэйэ бардаҕына эрэ табыллар. Сибээс Чыаппаратаатыгар отделениетыгар онгорторор туһунан туруорсан кордохха, монтер суоҕар сигэнэллэр. Оттон оройуонтан биһиги диэки үктэнэн корботохторо эрааттар.

Аны сурунуут бөҕэлиниит сорох нүөмэрдэрэ кото-кото калэр түбэлтэлэрэ эмиэ баар. Оннооҕор сорохторго ылыахтаах суруналлара, быйылгы сыл бүтэрэ чугаһаабытын үрдүнэн, биир да нүөмэрдэрэ кэлэ илик.

Онон сибээс оройуоннаҕы узелын салаатата бу ойдом олорор учаастагы сибээс онньоруонан эҥкилэ суох хааччыйыыга сыһан дьаһалы ыларын күүтэбит.

С. НИКИТИН,
киномеханик.
С. НОГОВИЦЫН,
биригэдьыыр.

Культурнай олох сонуннара

БӨДӨҢ КОЛЛЕКТИВКА КУБУЛУЙАН ...

Чурапчы сэлиэниэтигэр дьаһыла-сад аҕыллыбыта, быйыл, оҕо аан дойдутааҕы сылын кытары алтыһыннаран, доп-курдук уон сылын туолла. Ол бастаан кырдьаҕас учуутал Ф. А. Константинов сэбиэдиссэйдээх дьоҕус коллектив 50 иитиллээччилээх этэ. Оттон билигин аналлаах үрдүк үөрэхтээх М. И. Чичигинарова сэбиэдиссэйдээх 26 үлэһиттээх улахан коллектив туорт болоҕунан 116 оҕону көрөр-иитэр, иитэр-үөрэтэр.

Юбилейга аналлаах дылыаты үөрэх оройуоннаҕы салаатын үлэһитэ Я. Г. Ефимова онгордо. Дьаһыла-сад тэриллиитин уонна бастакы сылларданаҕы үлэтин туһунан маннайгы сэбиэдиссэй Ф. А. Константинов уо. д. а. сиһилии кэпсээтилэр.

Үөрэх салаатын инспектора Г. Я. Григорьев, сельсовет исполкомун секретара А. Т. Захарова. Сылаатааҕы дьаһыла-сад сэбиэдиссэйэ Г. И. Дьячковская юбилейдаах коллективка аадырыс суруктары туттардылар. Бастыҥ үлэһиттэр, сорох тэриллиитэ грамоталарынан, хайдал иннэтэриэн наҕараадаланнылар.

П. ПОПОВ.

САҢА ДРАМАНАН

Бу күннэргэ Дириҥнээҕи народнай театр коллектива Николай Габышев «Үс кун биир балаҕаннаах» диэн үс ооньуулаах саҥа драматын туруорар. Уус-Алдан оройуонугар гастроллаан кэлэр.

Самодеятельнай артистар ооньуулларын уон нэһилиэнньэлээх пуунар олохтоохторо биһирээн көрдүлэр. Уонсайа саҥа драматы 6 тыһ. таҥса ыһан корде, оттон 5 тыһ. сэлк. кэриҥэ үс киллэрэ диэн.

Сүрүн оруолларга артистар Максим Старостин (Курбатов), Роман Наумов (Кыстаанык), Тит Аммосов (Оппуу оҕонньор) уо. д. а. ситиһиилээхтик ооньуостулар.

Театр сценатыгар саҥа таҥсан эрэр бу драматическай айымныыны режиссер П. П. Моттуев туруорда.

«СО» корр.

ДУБЛИННААҐЫ ДЫБАРЫАСКА ХАПСЫҺЫЫЛАР

Аан дойду тематыгар бэсиэдэ

«Көрсүһүү түгнэстиннэн тумуктэннэ», «Англия улахаммык хоттордо», «Охсуһуу салҕаныаҕа»—фроннаҕы сонуннарга маарыгныыр итинник этиллэр арҕаа Европа дойдуларын хаһыаттарыгар кэнники кэмнэ үгүстүк эмиэ-ньиэлэтэр. Ол гынан баран ити байыаннай кыргыһыы туһунан этиллибэт, ахтыллыбат кадиилэҕэ. Дублиннааҕы замокка «уонсай рынок» эбэтэр официальнайдык аттыыллыларынан Европаатаҕы экономическай биирдэ сибээстэһии (ЭЭБС) тоҕус дойдуларын салайааччылара тула олорбут тоҕуруҥ остуолларыгар буолбут сытыы хаҥсыһыы туһунан этиллэр. Ити быыргы замок аныгар полиция бөдөҥ күүстэрэ тумуллуулэрэ уонна хаан үрдүнэн полицейскай вертолеттар эргийиллэрэ өстөөх саба түһүүтүн тэйитэр соруга суоҕа, дублиннаҕы норсүһүү ыттыыахтарын сүүһүнэн ахсааннаах биллэ-кэрэ сатаабат журналистартан хахалыыр сыаллааҕа.

Ол гынан баран барыы ыстаалаах чуолкайа биллэн хаалаччы. Салгыытыалаах репортеррдар дыбарыас ньиэтэр туох буолбутун билэллэрин полицейскайдар хаалыг кэккэлэрэ даҕаны, саала сабылдах аана даҕаны мөкөйдэрэбэтилэр. Оттон онно «тоҕустар» дойдуларын салайааччыларын иккис ардыларыгар сытыы хаҥсыһыы буолла, ол, «Унита» диэн итальянскай хаһыат туоһулуурунан, «бүтэһиктээх арахсыыта» эрэ тиэрдибэтэ.

Дьыала арҕаа Европаатаҕы «уонсай рынок» кыттыылаахтарын иккис ардыларыгар сыҥаннаһыларга эбэх сытыы проблемалар итиннэ капиталистическай дойдулар ити экономическай болохтоһуулэрин сайдыытыгар салгыы кутталы угар маарахан утарсыылар мунньуллубуттарыгар сытар. ЭЭБС биир дойдутун монополиларын интэриэстэрэ атын дойду концерниларын интэриэстэригэр үөскүн утары буолар. «Уонсай рынок» кыттыылаахтарын иккис ардыларыгар мөлдьи куоройэр нарсаэниэр—суруҕырар «балыкс», «арыгы», «үүт», о. д. а. «сэриилэрэ»—онтон төрүөттээхтэр. Холобур, балыктыыр зоналар кыраныыссаларын туһунан моккуор арыг-арыг хараабылыыр хараабыллар хаҥсыһыыларыгар тиэрэрдэр.

Оттон бу сырыыга кылаабынай моккуор ЭЭБС бюджетнай политикатын бонпуруостарыгар Англия уонна болох атын чилиэннэрин иккис ардыларыгар күөдүйдэ. Английскай премьер Маргарет Тэтчер Дублиннаҕа Англия «уонсай рынокка» ылар үбүлэниитин баһыйар иэмэйдээх болох бюджетыгар киллэрэ тахсар усунуоһун аччатарар бигэ быһаарыныыларын ааҕар кэлбитэ. Ол эрээри иккис үөлэҥкээхтэриттэн хайдыбыт даҕаны бэйэтэ эбии ороскуоту ылыылаах, уонсай бюджетка бэйэтин усунуоһун улаатыннарыан баҕарбата. Ити түмүгэр «тимир леди», Англия дьыалабыай эргимтэлэрин сэргэх «Файнэншл таймс» суруйарын курдук, дьиэтигэр «кураанах ыстаах» төкүнүн.

Дублиннаҕа энергетическай проблемалары дьүүллэһии эмиэ түмүгэ суох хаалла. Бөдөҥ энергетическай ыарахаттары көрсөр кэккэ дойдулар представителлэрэ Великобританияны белох интэриэһин ааннаа ахтыбат, Лондон Англия Северинэй муораттан хостуур небин сыаната аан дойдутааҕы таһымтан ордук маратта диэн буруйдаатылар.

Норсүһүү кыттыылаахтара Дублиннаҕы замоктан «уонсай рынок» иннинэр турар соруктары быһаарыы суолларын туһунан туспа саналаах тарҕастылар. Оттон, ЭЭБС экспертэрин субу аҕай бэчээттэммит дакылааттарыгар балыстэнэрин курдук, кэлэр сыллар арҕаа Европа дойдуларыгар ыарахан сыллар буолуохтаахтар. Хаймы-үйэ 1980 сылга ЭЭБС дойдуларын экономикаларын үүнүүтүн төтиэмэ 2 бырыһыыннан намыһах таһымнаах диэри таҥнары түһүөҕэ. Билигин алта молуйуонтан тахса киһини хаппыт үлэтэ суох буолуу, биллэлээһин быыстыанан, кэлэр сылга үүнүөҕэ уонна остоҕустаре дойдуларын үлэлиир дьоҥурдаах нэһилиэнньэтин 6,2 бырыһыанын хаарыыһаҕа. Киниилэр иннилэригэр саҥа экономическай кризис суоһун былыта сүүрүүр.

Итинник быыһыга-майыга бэйэлэрин проблемаларын атыттар суоттарыгар быһаарарга дурбаһыйар биирдиилээн капиталистическай дойдулар иккис ардыларыгар утарсылар күүһүрэллэр. Англия, холобур, «уонсай рынокка» модьуйуулаттан олох да аккаастаммата уонна биллиэн, «Таймс» хаһыат суруйарынан, ордук ыытаах тактиканы тутуһар саналаах. М. Тэтчер, диэн ньиэтиннэрэр хаһыат, Дублиннтан эргиллэн кэлээт ЭЭБС-тааҕы бэйэтин үөлэҥнэхтэрин хытары Великобритания сыҥаныын «тымныытыы» быланын ыытан онгороро сорудах биэрдэ. Оттон ол «үөлэҥнэхтэр» хардары дьаһалларынан эмиэттэхтэрэ диэн саныахха сөп. Ити барыта империалистар иккис ардыларыгар утарсылар саҥа сытыырхабыыларыгар, саҥа, нарсаэниэргэ, ардырҕаһыларга тиэрэрдиллэр.

В. СЕРОВ. (ССТА).

Спорт ● Спорт ● Спорт

ЭДЭР ЧЕМПИОННАР

Оройуон аҕыс ыллаах, таах оскуолаларын спартакиадатын программатынан саахымаккка, дуобакка уонна остуол теннииһигэр күрэхтэһии Чурапчы сэлиэньэтигэр ыытылынна. Онно 8 оскуолаттан 72 эдэр спортсмен кытынна.

Күрэхтэһии түмүгүнэн остуол теннииһигэр Леня уонна Гоша Монастыревтар, Марина Содалищева саставнаах Болтоҥо оскуолатын хамаандата бэрэ дэлэйтарыыта суох иккис тоҥулуу кыайыылаҕынан таҕыста. Иккиэн одьулуунар, үһүскэ арыылаахтар тигистилэр.

Дуобакка Петя Мэсэлов, Дима Кандинскай уонна Варя Макарова (Чурапчы 1 №-дээх оскуолатыттан) хамаандаттан бастакы миэстэни ылары ситистилэр. Бу корунньэ иккиэн Чурапчы 2 №-дээх оскуолата, үһүскэ эмиэ арыылаахтар таҕыстылар.

Оттон саахымаккка Володя Говоров, Володя Кириллин уонна Мотя Титова саставнаах Чакыр оскуолатын хамаандата маннайгы миэстэни, иккиһи Чурапчы 1 №-дээх оскуолата, үсүһү Болтоҥолор ылаттаахтылар.

Оройуон быйылгы чемпионнарынан саахымаккка маннайгы дуоскаҕа Володя Говоров (Чакыр), иккискэ Гоша Матвеев (Чурапчы 2 №-дээх оскуолата), кыргыттарга Аля Назарова (Болтоҥо) буоллулар.

Дуобакка бырааттыы Гоша, Вася Новгородовтар (иккиэн Чурапчы 2 №-дээх оскуолатыттан), оттон кыргыттарга Дуня Винокурова (Болтоҥо) чемпионнаатылар.

Остуол теннииһигэр Леня, Гоша Монастыревтар (иккиэн Болтоҥоттон), кыргыттарга Муся Кажекина (Арыылаах) саамай күүстээх ооньуоччуларынан буоллулар.

Ш. БАРАХСАНОВ.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

«Чурапчы» совхоз дирекцията, партиома, рабочкома, Кытаанах сельскай Советын исполкома, отделение салаатын нэһилиэк Бочуоттаах гражданина, үлэ уонна сэрии ветерана

НОЕВ ГАВРИЛ КОНСТАНТИНОВИЧ

үһүн мараан ыарыыттан б. дь. ахсынньы 6 күнүгэр өлбүтүнэн бөҕөргөөн ньиэннэрэ кэргэттэриигэр дириҥ хомойуутун тиэрдэллэр.

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с., Карл Маркс уул., 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-395, отделлар — 21-495, уонсай—21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 60849. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печатн. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ № ЗАКАЗА 145. в. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3051